

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

The Relationship between Transformational Leadership and
Academic Administration of School Administrators under
Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์*
Sutum-t@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4) สร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610 อ้างถึง ใน บุญชม ศรีสะอาด. 2554, หน้า 43-46) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 336 คน ช่วงเวลาทำการวิจัย ปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.39$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาตนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกลักษณะมีอิทธิพลน่าเชื่อถือ ด้านการสร้างสรรคความเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการมีความมุ่งมั่นในการทำงาน

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.38$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

น้อย ดังนี้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X) กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .884 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4. ระดับความสัมพันธ์ พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์ และสมการพยากรณ์ทำนายภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .946 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 89.5 ($R^2=.895$) สามารถสร้างเป็นสมการ พยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนน มาตรฐานตามวิธี Stepwise ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y^{\wedge} = 22.966 + 1.191(X_1) + .819(X_4) + .720(X_2) + .664(X_3) + .394(X_5) + .226(X_6)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z^{\wedge} = .428(ZX_1) + .339(ZX_3) + .330(ZX_4) + .186(ZX_5) + .127(ZX_6) + .115(ZX_2)$$

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The research had four objectives. The first one was to investigate the transformational leadership of school administrators. The second purpose was to study their performance of educational administration while the third was to find out the relationship between administrators' transformational leadership and their educational administration performance. For the last objective, this research aimed to generate the formula equation of administrators' transformational leadership and their educational administration performance. In performing this study, the Krejcie and Morgan Sampling Table (1970: 607-610 in Boonchom Srisa-ard. 2554: 43-46) was applied to select the appropriate sample size of 336 teachers from schools under the Office of Chaipayum Primary Educational Service Area 2 and the Stratified Random Sampling technique was used. The five-level rating scale questionnaire was used as data collecting tool with Discrimination ranging between 0.5 and 1.00, and overall Reliability of 0.80. For data analysis, the Mean percentage, Standard Deviation, Pearson's simplified Correlation Coefficient, and the Stepwise Multiple Regression Analysis were applied.

It was found that;

1. The transformational leadership of school administrators under the Office of Chaipayum Primary Educational Service Area 2 was at high level, both in overall and individually, ($\bar{X}$ = 3.82, SD = 0.39) with these following characteristics in order from the highest to lowest; consistent personel development, visionary perspective, personal influence and independence, creativity, inspiration, and work determination.

2. Their performance level in educational administration aspect, both in overall and for each aspect, was at satisfied level ($\bar{X}$ = 3.85, SD = 0.38) with these following characteristics in order from the highest to lowest; Educational Supervision, Research for Developing Educational quality, Instructional media development; Instructional Curriculum Development, Assessment and Evaluation, and Learning process development.

3. For the relationship between the transformational leadership of the administrators (X) and their educational administration performance under the Office of Chaipayum Primary Educational Service Area 2 (Y), the Correlation Coefficient was 0.884 In addition, the relationship was in positive range with statistical significance of 0.01.

4. In studying the relationship between transformational leadership of school administrators and their educational administration performance, the Stepwise Multiple Regression Analysis was used to find out that the Multiple Correlation Coefficient equaled 0.946 in overall with the statistical significance of 0.01. Moreover, the Coefficient of Determination was 89.5 (R^2 = .895).

Therefore, the formula equation was generated using the Stepwise Multiple Regression Analysis; For the Unstantdardized Score;

$$Y^{\wedge} = 22.966 + 1.191(X_1) + .819(X_4) + .720(X_2) + .664(X_3) + .394(X_5) + .226(X_6)$$

For the Stantdardized Score;

$$Z^{\wedge} = .428(ZX_1) + .339(ZX_3) + .330(ZX_4) + .186(ZX_5) + .127(ZX_6) + .115(ZX_2)$$

Keywords: Relationship, transformational leadership, academic administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ที่กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม

จริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่าง มีคุณภาพ” โดยประเด็นหลักของเป้าหมายปฏิรูปการศึกษา มี 3ประเด็น คือการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึง

และมีคุณภาพ ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการบริหาร และจัดการศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบ แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ อย่าง เป็นระบบไว้ 4 ประการ คือการพัฒนาคุณภาพคนไทย ยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและ แหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาการบริหารจัดการ ยุคใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553) การจัดการศึกษา จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ต้อง รู้จักดำเนินบทบาทพฤติกรรมภาวะผู้นำของตนได้อย่าง ถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็น ว่าหน่วยงานนั้น มีลักษณะการการปฏิบัติงานอย่างไร มี ประสิทธิภาพเพียงใด ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในความเป็นผู้นำในการ บริหารงานเพื่อรวมพลังและใช้ประโยชน์ของบุคลากรที่มี อยู่ให้ช่วยกันทำงานและต้องรู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้เพราะหากภาวะผู้นำของ ผู้บริหารตรงกับความคาดหวังของผู้ร่วมงานมากเพียงใด ผลผลิตขององค์กรจะสูงมากเท่านั้น (Stoqdill, 1974, p. 311 อ้างถึงใน ขวัญตา เกื้อกุลรัฐ, 2554, หน้า 3) ใน การบริหารสถานศึกษาผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญ มากต่อการพัฒนาองค์กรให้บรรลุประสิทธิผลอย่าง มีประสิทธิภาพและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและ บริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งพฤติกรรม และเจตคติในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำและบริหารสถานศึกษา (สถาบัน พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2550, หน้า 1) การบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพและ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 นั้นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร ตามขอบข่ายภารกิจของสถานศึกษา โดยเฉพาะการ บริหารงานวิชาการ นับว่าเป็นหัวใจหลัก มีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ กำหนดไว้ การบริหารงานวิชาการยังเป็นตัวชี้ให้เห็นถึง คุณภาพของการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น ๆ โดยดู ที่ผลผลิตการศึกษา คือตัวนักเรียนว่า มีคุณภาพเพียงใด เป็นที่ยอมรับชื่นชมของสังคม หรือไม่อย่างไร โรงเรียน จะมีชื่อเสียง หรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นส่วนใหญ่ (รุจิรัฐ ภูสาระ, 2545) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญ อย่างยิ่งในการบริหารงาน งานวิชาการให้สัมฤทธิ์ผล ความสำเร็จของงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถ ของผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งผู้บริหารต้องทุ่มเทให้การ บริหารงานวิชาการให้มาก ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริม ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุผลตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (สถาบัน พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2550, หน้า 2)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต2 เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุง และพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาที่ จะนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน วิชาการของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก
2. ความสัมพันธ์พหุคูณสมการพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2, 446 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2560 ใช้วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2554, หน้า 43-46) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 336 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพยากรณ์

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย

1. การมีวิสัยทัศน์
2. การสร้างสรรค์ความเปลี่ยนแปลง
3. การพัฒนาตนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
4. การสร้างแรงบันดาลใจ
5. การมีความมุ่งมั่นในการทำงาน
6. บุคลิกลักษณะมีอิทธิพลน่าเชื่อถือ

ตัวแปรเกณฑ์

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ประกอบด้วยงานวิชาการ 1. การวัดผลและประเมินผล 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4. การนิเทศการศึกษา 5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2

แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตอนที่3 แบบสอบถามระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดจำนวนข้อคำถาม ทั้งหมด 93 ข้อ ค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พร้อมแบบสอบถาม จำนวน 336 ฉบับ ถึงครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง จำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.5 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ ที่ได้กำหนดไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) การหาคุณภาพของเครื่อง 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบความมุ่งหมายการวิจัย โดยใช้สถิติพื้นฐานความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์ความสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์ กับตัวเกณฑ์ และสมการพยากรณ์ทำนาย ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.82, SD = 0.39) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาตนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีวิสัยทัศน์ด้านบุคลิกลักษณะมีอิทธิพลน่าเชื่อถือด้านการสร้างสรรค์ความเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจและด้านการมีความมุ่งมั่นในการทำงาน

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85, SD = 0.38) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X) กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 (Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .884 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ระดับความสัมพันธ์ พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์ และสมการพยากรณ์ทำนายภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .946 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 89.5 ($R^2 = .895$)

สามารถสร้างเป็นสมการ พยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามวิธี Stepwise ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (Unstantdardized Score)

$$Y^{\wedge} = 22.966 + 1.191(X_1) + .819(X_4) + .720(X_2) + .664(X_3) + .394(X_5) + .226(X_6)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Stantdardized Score) $Z^{\wedge} = .428(ZX_1) + .339(ZX_3) + .330(ZX_4) + .186(ZX_5) + .127(ZX_6) + .115(ZX_2)$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาตนและบุคลากรอย่างต่อเนื่องรองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ บุคลิกลักษณะมีอิทธิพลน่าเชื่อถือ การสร้างสรรค์ความเปลี่ยนแปลง การสร้างแรงบันดาลใจ อันดับสุดท้าย คือ การมีความมุ่งมั่นในการทำงาน อาจเป็นเพราะผู้นำและผู้ตามต่างต้องยกระดับซึ่งกันและกันในด้านศีลธรรมและแรงจูงใจให้สูงขึ้น ซึ่งพลังอำนาจถูกยกขึ้นโดยภาวะผู้นำนี้จะสามารถดำเนินการทำให้จุดประสงค์ที่วางไว้อย่างชัดเจนประสพกับความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ดังที่ตั้งใจ (Burns. 1987, p. 20) ผู้นำเป็นผู้ที่กระตุ้นจูงใจ ผู้ตามให้กระทำมากกว่าที่คาดหวังมีความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลตามที่ปรารถนาและใช้ความพยายามเพื่อยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้น (Bass. 1985, pp. 14-20) ผู้นำที่ลดบันดาลความสำเร็จขององค์กร

ด้วยการปลูกฝังความเชื่อของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างลึกซึ้ง ต่อสิ่งที่องค์กร ควรจะเป็นและการปลูกฝังค่านิยมของผู้ใต้บังคับบัญชาเช่น ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ สร้างความสำนึกทางหน้าที่ภายในองค์กร กระตุ้นวิถีทางใหม่ของการแก้ปัญหา และส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์กร (วิเชียร วิทย์อุดม. 2550, หน้า 156) ผู้นำเป็นผู้จูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานเกินกว่าความคาดหวังตามปกติ มุ่งไปที่ภารกิจงานอย่างกว้าง ๆ ด้วยความสนใจที่เกิดขึ้นภายในตน มุ่งการบรรลุความต้องการในระดับสูง (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2553) สอดคล้องกับ จันจิตา ผ่านสอน (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกาเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด ผลการวิจัยสรุป ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หรือภาวะผู้นำเชิงบารมี ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับ อัฐพงศ์ จารุทรัพย์สดี (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการศึกษวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่ามีคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการเน้นคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีความเชื่อว่า องค์กรเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญหรือองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารและการเป็นนักฟังที่ดี และ ด้านการใช้หลักการบริหารความเสี่ยง

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การนิเทศการศึกษา รองลงมาคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผล อันดับสุดท้ายคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนาที่หวังจะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) ผู้บริหารการศึกษา ควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรกเพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอนภิญโญ สาร (2526) สอดคล้องกับ เฉลลา ระโหฐาน (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกาเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ และสอดคล้องกับ อินทอรุณ โควังชัย (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่ามากที่สุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือด้านการนิเทศการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูงมาก (.884) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กันในแต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวกสูงสุด คือ การพัฒนาตนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ การมีวิสัยทัศน์ การมีบุคลิกลักษณะมีอิทธิพล น่าเชื่อถือการสร้างแรงบันดาลใจ การมีความมุ่งมั่นในการทำงาน และการสร้างสรรค์ความเปลี่ยนแปลง ตามลำดับสอดคล้องกับ กอบศักดิ์ มูลมัย (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู ภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมี

ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในแต่ละด้าน ของภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยมีความสัมพันธ์ตามลำดับดังนี้ คือ การสร้างบารมี การกระตุ้นชาวปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ตามลำดับ สอดคล้องกับ ทองคำ พิมพา (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารวิชาการในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.946 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 89.5 ($R^2 = 0.895$) ผลรายด้านของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ (B) ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มากที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างสรรค์ความเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาตนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านบุคลิกลักษณะมีอิทธิพลนำเชื่อถือ ตามลำดับ ผลรายด้านของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มากที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาตนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านบุคลิกลักษณะมีอิทธิพล

นำเชื่อถือและด้านการสร้างสรรค์ความเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถที่จะสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการและส่งผลถึงความ มีประสิทธิผลของการทำงานของครู การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ อินทอรุ โค้วงชัย (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (r) เท่ากับ 0.715 สามารถพยากรณ์คุณภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมได้ร้อยละ 51.2 ($r^2 = 0.512$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย มากที่สุดคือ การสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา คือ การกระตุ้นทางปัญญา การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ น้อยที่สุดคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรถูกกำหนดนโยบายพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการมีความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้บริหารการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนางานให้มีความเจริญก้าวหน้าหากผู้นำหรือผู้ร่วมงานขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน

1.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1.2.1 ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม น่าสนใจ และมีกระบวนการเรียนรู้หลากหลายวิธีอย่างอิสระ และกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้เรียน โดยไม่ใช้วิธีการเดียวควรมีการดัดแปลง และเลือกใช้

วิธีการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแต่ละเรื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึก มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2553.

จันธิตา ผ่านสอน. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

ฉลา ระโหฐาน. *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2553.

ทองคำ พิมพา. *ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2556.

ภิญโญ สารธ. *หลักการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2526.

รุจิรี ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม. *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์, 2545.

วิเชียร วิทยอุดม. *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ซีเรฟิล์มและไซเท็กซ์, 2550.

วิโรจน์ สารรัตน์. *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์, 2553.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *คู่มือและปฏิทินการปฏิบัติกิจกรรมมุ่งสู่มาตรฐาน*: ขอนแก่น, 2558.

อัฐพงศ์ จารุทรัพย์สดีใส. *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2554.

อินทอร โควังชัย. *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4*. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.

Bass, Bernard M. *Leadership and performance beyond exception*. New York: The Free, 1985.

Bass, B.M. & Avolio, B.J. (edss.). *Improving organizational effectiveness through Transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: SAGE, 1994.

Burns, James M. *Leadership*. New York: Harper & Row, 1987.

Stogdill, Raiph M. *Handbook of Leadership: A Survey of theory and Research*. New York: The Free Press, 1974.